HIGIENSKI REŽIM V ZASEBNEM VRTCU MALA AKADEMIJA

Vsako-dnevno skrbimo za dobro počutje otrok in zaposlenih. Skupaj s starši skrbimo za ohranjanje zdravja otrok, za preprečevanje širjenja bolezni in za varnost bivanja otrok v vrtcu ter jih navajamo na zdrave navade. Vsakodnevno poskrbimo, da so bivalni prostori vrtca dobro prezračeni in kvalitetno očiščeni ter da je otrokom na voljo zadostna količina gibanja, zdrava prehrana ter dovolj tekočine.

Pripravila:
dipl. vzg. pred. otrok Vesna Istenič

Pregled:
Direktorica Elena Kaspranova

Ljubljana, februar 2024

KAZALO

1. UVOD 1
2. SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE OTROK V VRTCU 2
   2.1 Nalezljive bolezni 2
   2.2 Obveznosti vrtca 3
   2.3 Obveznosti staršev ob pojavu nalezljive bolezni v vrtcu 3
   2.4 Pogoji za vmitev otroka v vrtec po preboleli nalezljivi bolezni 4
3. VZDRŽEVANJE USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA PRI STROKOVNIH DELAVCIH IN OBISKOVALCIH VRTCA 4
   3.1 Osebna urejenost 4
   3.2 Obiskovalci v oddelku 4
4. VZDRŽEVANJE USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA PROSTOROV V VRTCU 5
   4.1 Skrb za čistočo prostorov 5
   4.2 Zračenje prostorov 6
   4.3 Ogrevanje prostorov 6
   4.4 Oprema in kotički v oddelku 6
   4.5 Omarica za prvo pomoč 7
   - Omarica za prvo pomoč je shranjena v umivalnici na steni. 7
   - Vodi se evidenco porabe in pregleda materiala – mesečno. 7
5. KUHINJA 8
   5.1 HACCP SISTEM 8
   5.2 Posebnosti 8
   5.3 Razkuževanje vrtčevske kuhinje 8
   5.4 Hrana 9
   5.5 Ostanki hrane 9
   5.6 Koš za bio odpadke v kuhinji 9
6. ČIŠČENJE IGRAČ IN MATERIALA V ODDELKU 10
   6.1 Prvo starostno obdobje (od 1 do 3 let) 10
   6.2 Drugo starostno obdobje (od 3 do 6 let) 10
7. POSEBNOSTI PRI VZDRŽEVANJU USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA V ODDELKIH PRVE STAROSTNE STOPNJE 11
   7.1 Nega in prostor za nego 11
   7.2 Umivanje otrok 11
   7.3 Kahlice in uporaba stranišča 11
   7.4 Stekleničke in dude otrok 12
8. ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE LEŽALNIKOV V ODDELKU 13
   8.1 Ležalniki 13
9. ČISTILA IN PRIPOMOČKI ZA ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE 13
   9.1 Čistila 13
   9.2 Krpe 13
   9.3 Brisače 14
   9.4 Ravnanje z umazanimi krpami in brisačami 14
   9.5 Vrečke za smeti 14
10. ZAKLJUČEK 15
11. VIRI IN LITERATURA 16

1. UVOD

Zdravstveno higienski režim v vrtcu obsega spremljanje in nadzor sanitarno-tehničnih in higienskih zahtev. Cilji zdravstveno-higienskega režima so zagotavljanje varne hrane, skrb za čisto, zdravo in varno okolje, ki je podlaga za uspešno pedagoško delo in zdrav razvoj otroka, spremljanje zdravstvenega stanja in izvajanje preventivnih ukrepov, za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni ter skrb za stalno strokovno izobraževanje zaposlenih (Jevšnik, 2015).

Zaposleni v higiensko občutljivih delovnih procesih, ki potekajo tudi v vrtcih, morajo upoštevati higienske zahteve in so odgovorni za svoje delo (Jevšnik, 2015).

Ustrezno higiensko stanje prostorov, opreme in igra v vrtcu so nujni, da se prepreči pojave in/ali širjenje bolezni.

Naloge direktorice in pomočnice pri ZDRAVSTVENO HIGIENSKEM REŽIMU

- Organizacija in interni nadzor nad zdravstveno higienskim režimom in sanitarno tehničnimi pogoji v vrtcu,
- zagotavljanje varnega okolja, ustreznih sanitarno tehničnih in higienskih pogojev v prostorih vrtca in na zunanjih površinah,
- spremljanje izvajanja splošnih higienskih ukrepov v igralnicah in pomožnih prostorih,
- spremljanje zdravstvenega stanja otrok in organizacija ustreznih ukrepov ob pojavu nalezljivih bolezni,
- strokovno sodelovanje z zunanjimi institucijami (Zavod za zdravstveno varstvo, Zdravstveni inšpektorat, dispanzer za medicino dela in drugimi),
- nabava sredstev za nego in prvo pomoč ter vodenje evidence,
- spremljanje poškodb otrok v vrtcu, zbiranje poročil in vodenje evidence,
- skrb za vzpostavljanje dobrega sožitja, zdravih pogojev in zadovoljstva otrok in zaposlenih,
- oblikovanje vrtca kot zdravega in varnega okolja s poudarkom na pozitivnem odnosu otrok, zaposlenih in staršev do zdravja,
- skrb za preprečevanje in obvladovanje nastanka otroških nalezljivih bolezni,
- spremljanje stanja varstva pri delu in požarne varnosti v enotah vrtca in opozarjanje na ugotovljene pomanjkljivosti ter sodelovanje pri odpravljanju pomanjkljivosti,
- zagotavljanje zaščitne delovne obleke in obutve za zaposlene v skladu s planom in po potrebi (1x letno obutev in 2x letno oblačila),
- načrtovanje in organizacija vaj evakuacije, v sodelovanju z pooblaščenimi zunanjimi strokovnjaki,
- spremljanje poškodb delavcev pri delu in vodenje centralne evidence.

2. SKRB ZA VARNOST IN ZDRAVJE OTROK V VRTCU

Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) že od leta 1984 opredeljuje zdravje kot stanje popolnega telesnega, duševnega in socialnega blagostanja in ne le odsotnost bolezni in drugih onemoglosti (Hoyer, 2005).

Kot govori zakon o vrtcih (2005) je temeljna naloga vrtcev pomoč staršem pri celoviti skrbi za otroka, izboljšanje kvalitete življenja družin in otrok ter ustvarjanje pogojev za razvoj otrokovih telesnih in duševnih sposobnosti.

Kadar otrok nenadno zboli v vrtcu in obstaja sum, da gre za nalezljivo bolezen, mu je treba do prihoda staršev omejiti stike z drugimi otroki. Pri tem upoštevamo ukrepe za preprečevanje širjenja nalezljivih bolezni glede na prisotne bolezenske znake (driska, kašelj, izpuščaj...). Z izključitvijo otrok z okužbo oziroma nalezljivo boleznijo pomembno zmanjšamo tveganje za širjenja bolezni na druge otroke in zaposlene. Otroke s kroničnimi ali drugimi osnovnimi obolenji je potrebno individualno obravnavati z vidika potrebe po dodatni zaščititi (NIJZ, 2013).

Pogosto je težko preprečiti širjenje virusnih okužb, ki se prenašajo po zraku (prehladna obolenja, gripa, črevesne virusne okužbe). Zato moramo starše še posebej spodbujati, da ukrepajo po navodilih zdravnika in otroke obdržijo doma, ko kašljajo, kihajo, imajo drisko, vročino, izpuščaj, dokler ne preneha njihova kužnost (NIJZ, 2013).

2.1 Nalezljive bolezni

Po predhodnem pisnem dogovoru med starši oz. skrbniki in vrtcem ob vpisu otroka v vrtec lahko osebje vrtca zavrne otroka ob prihodu v vrtec, kadar starši navedejo, da ima otrok katerega koli izmed naštetih znakov ali bolezni:

- **vročina**, neobičajna utrujenost, razdražljivost, težko dihanje, neprestan jok ali otrok kaže druge znake bolezni.
- **Driska** (voden iztrebek , 2-krat/dan, primes sluzi, krvi).
- **Bruhanje** (2-krat v 24 urah), če bi lahko šlo za okužbo (podobni znaki pri drugih družinskih članih, otrocih v vrtcu) in/ali pretečo izsušitev (dehidracijo);
- **Razjede v ustih in slinjenje**, razen če zdravnik izključi infekcijsko naravo bolezni.
- **Izpuščaj** z vročino/brez vročine ali s spremembami počutja, obnašanja ali drugimi bolezenskimi znaki, dokler zdravnik ne izključi nalezljive bolezni in potrdi, da otrok ni kužen.
- **Gnojno vnetje oči**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni kužen.
- **Gnojne kožne spremembe** (impetigo), dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni kužen (oziroma po 48 urah od začetka antibiotičnega zdravljenja, če so gnojne rane pokrite).
- **Uši** do naslednjega dne po razuševanju.

- **Garje** do končanega zdravljenja.
- **Streptokokno vnetje žrela** (angina), škrlatinka, dokler zdravnik ne odloči, da je otrok sposoben za vrtec (oziroma po 24 urah od začetka antibiotičnega zdravljenja).
- **Vodeni mehurčki**, dokler zdravnik ne izključi infekcijske bolezni.
- **Norice**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (oziroma po 5 dneh po pojavu značilnega izpuščaja, oziroma ko ni več svežih mehurčkov in se vsi mehurčki posušijo).
- **Ošpice**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (oziroma po 4 dneh po pojavu značilnega izpuščaja).
- **Oslovski kašelj**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (oziroma po 5 dneh od začetka antibiotičnega zdravljenja, oziroma po 21 dneh, če ni bilo antibiotičnega zdravljenja).
- **Mumps**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (oziroma po 5 dneh po pojavu značilne otekline).
- **Zlatenica**, dokler zdravnik ne izključi infekcijske etiologije.
- **Hepatitis A**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (oziroma po 14 dneh po pojavu prvih znakov bolezni, oziroma po 7 dneh po pojavu zlatenice).
- **Tuberkuloza**, dokler zdravnik ne potrdi, da otrok ni več kužen (IVZ, 2012, 18).

2.2 Obveznosti vrtca

- *Umivanje rok*

Širjenje nalezljivih bolezni lahko ustavimo z doslednim, pravilnim in temeljitim umivanjem rok, skrbjo za prezračevanje prostorov ter kvalitetno higieno in čiščenje toaletnih prostorov, s čiščenjem in razkuževanjem površin, ki se jih dotikajo ljudje množično (vodovodne pipe, kljuke…). Pedagoški delavci morajo poleg tega, da stalno skrbijo za higieno svojih rok, skrbeti tudi za to, da so umite roke otrok. Mlajšim pri tem pomagajo, starejše pa nadzirajo in jih spodbujajo, da jim umivanje rok pred določenim opravilom in po njem pride v navado.

- *Informiranje staršev ob pojavu bolezni v vrtcu*

Po predhodnem pisnem in/ali ustnem dogovoru med starši oz. skrbniki in vrtcem o pojavu nalezljive bolezni v vrtcu in/ali doma obvestimo starše preko e-pošte. Menimo, da je to koristno, saj starši tako vedo, kaj se dogaja v vrtcu.

2.3 Obveznosti staršev ob pojavu nalezljive bolezni v vrtcu

- Ko vrtec obvesti starše, da je njihov otrok bolan, se morajo potruditi, da čim prej pridejo ponj.
- Starši naj vrtec čim prej obvestijo o vrsti nalezljive bolezni, za katero je zbolel njihov otrok (po pregledu pri otrokovem zdravniku ali pediatru infektologu).
- Otrok z nalezljivo boleznijo ne sme obiskovati vrtca (IVZ, 2012, 17).

2.4 Pogoji za vrnitev otroka v vrtec po preboleli nalezljivi bolezni

O vrnitvi otroka v kolektiv presodi otrokov izbrani zdravnik. Otrok, ki je prebolel črevesno nalezljivo bolezen, naj se vrne v vrtec, ko je minilo najmanj 48 ur po zadnjem odvajanju tekočega iztrebka oz. bruhanju. Otrok ne sme imeti drugih znakov okužbe, npr. povišane telesne temperature, krčev v trebuhu. Če bi se driska in/ali bruhanje pri otroku, ki je izločevalec povzročitelja črevesne okužbe, ponovila, mora ponovno ostati doma. Otrok v vrtcu mora biti zdrav (IVZ, 2012, 17).

3. VZDRŽEVANJE USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA PRI STROKOVNIH DELAVCIH IN OBISKOVALCIH VRTCA

Vsi strokovni delavci, študentje in dijaki, ki vstopajo v oddelek, se pred nastopom dela ali pred začetkom opravljanja prakse seznanijo z zahtevami za zagotavljanje ustreznega zdravstveno higienskega režima v vrtcu. Vsak novo zaposleni in študent mora podpisati izjavo o zdravstvenem stanju, novo zaposleni jo podpiše na upravi ob podpisu pogodbe, študenti pa izjavo podpišejo pri organizacijski vodji.

3.1 Osebna urejenost

- Vzgojiteljica in pomočnica vzgojiteljice nosita v prostorih vrtca obutev, ki je namenjena samo uporabi v vrtcu.
- Obleka strokovnih delavk naj bo primerna za delo z otroki in mora biti namenska.
- Pri hranjenju otrok (prvo starostno obdobje) mora vzgojitelj nositi predpasnik.
- Umivanje rok pred vstopom v igralnico, pred pripravo hrane in pred hranjenjem otrok, po uporabi toalete ...

Dolžnost delavcev je, da pri svojem delu ne ogrožajo otrok in obenem varujejo sebe in druge zaposlene.

3.2 Obiskovalci v oddelku

- Obiskovalci vrtca naj bodo zdravi.
- V igralnico ne vstopajo (razen dnevi odprtih vrat, popoldanske dejavnosti, uvajanje otroka v vrtec). Če obiskovalci (starši, dijaki, študentje in drugi) vstopijo v igralnico, imajo ustrezno obutev (copati), če jih nimajo, naj na čevlje namestijo zaščitne copatke, ki jih dobijo na oddelku.
- Pri hranjenju otrok sodelujeta le vzgojiteljica in pomočnica vzgojiteljice, starši lahko hranijo le svojega otroka.
- Domače hrane ne prinašajo v vrtec, razen, če se vnaprej dogovorijo z vzgojiteljico (npr. rojstni dnevi - vsa hrana pa mora imeti deklaracijo).

4. VZDRŽEVANJE USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA PROSTOROV V VRTCU

4.1 Skrb za čistočo prostorov

– *Igralnica*

- Mize in stole očistimo dnevno pred in po vsakem obroku in po potrebi glede na dejavnosti, ki se v oddelku odvijajo.
- Umivalnik v igralnici se čisti dnevno.
- Tla se v igralnici počistijo po vsakem obroku in po potrebi glede na dejavnosti, ki se v oddelku odvijajo. Za suho in mokro čiščenje uporabljamo namensko čistilo, cleanex pro70.
- Dnevno tla ob koncu vrtca počisti in razkuži čistilka.
- Prah v igralnici brišemo enkrat tedensko oz.po potrebi dnevno – se vodi evidenca.
- Koši so označeni s pikicami in etiketami.
- Smeti iz igralnice se odnesejo dnevno (popoldanska čistilka).
- Kljuka igralnice se razkužuje z razkužilom dnevno.

– *Telovadnica*

- Orodja (klopca, skrinja, letvenik, itn.) se čistijo enkrat tedensko oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Pripomočki (stožci, kolebnice,obroči, tunel, itn.) se čistijo enkrat tedensko oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Vozila (poganjalčki, žoge – skokice, itn.) se čistijo enkrat tedensko oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Blazine se čistijo dnevno po koncu uporabe.
- Prah v telovadnici se briše enkrat tedensko oz.po potrebi dnevno – se vodi evidenca.
- Koši so označeni s pikicami in etiketami.
- Tla v telovadnici se čistijo dnevno (popoldanska čistilka).
- Smeti v telovadnici se odnesejo dnevno (popoldanska čistilka).
- Kljuka telovadnice še razkužuje z razkužilom dnevno.

– *Garderoba*

- Prah v garderobi brišemo enkrat tedensko oz.večkrat ob pojavu bolezni – se vodi evidenca.
- Otroci umazano perilo odnašajo domov dnevno.
- Dežnike odlagamo v odlagalnik dežnikov.
- Pozimi imamo pri vratih vrtca preprogo, v katere si brišemo čevlje, da po vrtcu ne prenašamo vode in umazanije.
- Kljuka vhodnih vrat vrtca se razkužuje dnevno.
- Tla garderobe se očistijo večkrat dnevno, glede na dejavnosti, ki se preko dne odvijajo.

- Ko se vrtec zapre, garderobo počiti čistilka.

– *Umivalnica*

- Pomočnica vzgojiteljice večkrat dnevno in sproti po uporabi preverita urejenost otroške umivalnice in stranišč in nadzorujeta otroke pri uporabi stranišča in v umivalnici. Če so tla v umivalnici mokra, jih je potrebno pobrisati.
- Previjalna miza v umivalnici se razkuži dnevno.
- Vsi pripomočki za čiščenje (brisalec za tla, brisalec za okna, metle, smetišnica itn., morajo biti v umivalnici, obešeni na kljukici in biti dvignjeni od tal.
- Obiskovalnici, ki v dopoldanskem in popoldanskem času uporabljajo umivalnico, naj se sezujejo (vstopajo le v copatih) – označeno na vratih.
- Kljuka umivalnice se razkužuje dnevno.
- Čistilka dnevno razkužuje stranišča in vrata stranišč.
- Vodi se evdenca čiščenja umivalnice.
- Tla umivalnice se očistijo večkrat dnevno.

4.2 Zračenje prostorov

Več kot polovica otroških bolezni se prenaša kapljično iz nosne in žrelne sluznice bolnih otrok ali klicenoscev. Povzročitelji lebdijo v zraku, na prašnih delcih, na površinah in predmetih. Če hočemo razredčiti te klice v zraku, moramo prostore zračiti.

- Prostor prezračimo zjutraj, ko še ni otrok v igralnici.
- Prostor prezračimo približno vsako uro, cca. 5 minut ter pred in po vsakem obroku.
- Pozimi zračimo približno 5 minut na uro, poleti 10-15 minut na uro.
- V igralnici uporabljamo vlažilec zraka, več čas opazujemo, koliko je prostor vlažen, od 40 do 60 %.

Pazimo, da so otroci takrat v umivalnici, na igrišču ali v telovadnici, da niso izpostavljeni prepihu.

4.3 Ogrevanje prostorov

- Prostori za otroke morajo biti enakomerno ogrevani in sicer:

- na 23 - 25 stopinj v prostorih za nego otrok od 1 do 3 let.
- na 20 - 22 stopinj v prostorih za otroke od 3 do 6 let.
- na 18 - 19 stopinj v prostorih za rekreacijo.

4.4 Oprema in kotički v oddelku

- Kotički morajo biti pritrjeni oz. postavljeni na način, da jih otroci ne morejo prevrniti ter tako, da ima pedagoško osebje pregled nad celo sobo. Če se v sobi uporablja

preproga, naj bo pogrnjena nekje v kotu igralnice, stran od vrat (zaradi varnosti in vzdrževanja higiene).

- Vtičnice, ki so na dosegu rok otrok, morajo biti zavarovane.

4.5 Omarica za prvo pomoč

- Omarica za prvo pomoč je shranjena v umivalnici na steni.
- Vodi se evidenco porabe in pregleda materiala – mesečno.

5. KUHINJA

5.1 HACCP SISTEM

HACCP (Hazard Analysis Critical Control Poins System) sistem predstavlja strokoven in sistematičen pristop k zagotavljanju varne prehrane. Sistem javne prehrane, kamor uvrščamo vrtce, šole, domove za oskrbovance, bolnišnične kuhinje in gostinske obrate, predstavlja področje, kjer se zaradi narave dela zahteva vpeljevanje HACCP sistema (Polak, 1996).

Smernice dobre higienske prakse za kuhinje vrtec so pomoč in usmeritev pri zagotavljanju higiensko neporečnega živila oz. celotnega sistema prhranjevanja v vrtcu (Mravljak in Zgubič, 2007).

Zaposleni, ki delajo z vrtčevsko kuhinjo, morajo dobro poznati smernice higienske prakse, svoje delovne obveznosti in vzdrževati visoko raven osebne higiene. Vsa živila, ki so v kuhinji, morajo biti pakirana v originalni embalaži. Ko je živilo odprto, mora biti opremljeno z vsebino in datumom odprtja.

Odprta hrana se porabi ali zavrže ob koncu dneva.

5.2 Posebnosti

Starši so dolžni opozoriti na prehranske posebnosti z zdravniškim potrdilom otrokovega pediatra ali dietne posvetlovalnice na Pediatrični kliniki še pred vstopom otroka v vrtec. Za vsako novo šolsko leto morajo prinesti novo zdravniško spričevalo, pisno javljati spremembe v izvajanju diete, tudi v primeru, ko dieta ni več potrebna (Puc, 2013). Vrtec to posreduje organizatorju prehrane in zdravstveno-higienskega režima.

V kuhinjo lahko vstopajo le zaposleni v vrtcu.

5.3 Razkuževanje vrtčevske kuhinje

- Kuhinjske površine se dnevno razkužuje – po vsaki uporabi.
- Zunanjost kuhinjskih omaric se dnevno briše in razkužuje (po zajtrku in po kosilu).
- Tla v kuhinji so dnevno pobrisana (popoldanska čistilka).
- Odpadki so ločeni v namenskih koših, ki so označeni.
- Koše se dnevno izprazni – popoldanska čistilka.
- Koše se dnevno očisti z namenskim razkužilom cleanex pro70.
- Tedensko se prebriše notranjost omaric z razkužilom.
- Tedensko se pregleda uporabnost hrane v kuhinji.
- Vodi se evidenca čiščenja in pregleda kuhinje.

5.4 Hrana

- Dnevno se vodi evidenca jedilnika in temperature pripeljane hrane in se le ta evidenca shranjuje za teden nazaj.

5.5 Ostanki hrane

- *Od zajtrka, malic in kosila*

- Ostanki hrane se zbirajo v dveh kovinskih posodah (vsaka igralnica ima svojo posodo) in se z vozičkom vračajo v kuhinjo (ostanki pri vseh obrokih). V kuhinji se le ta zavrže BIO zabojnik.
- V kuhinjo vračamo urejene vozičke (pribor v eni posodi, skodelice zložene druga v drugi, krožniki drug na drugem, ostanki hrane v eni posodi).
- Hrane ne shranjujemo in ne puščamo v igralnici (po nobenem obroku).

5.6 Koš za bio odpadke v kuhinji

- Ločevanje odpadkov – označen koš v kuhinji.
- Bio odpadke se izprazni dnevno – popoldanska čistilka.
- Koš se umije in razkuži z namenskim razkužilom cleanex pro70 ter do suhega obriše.

6. ČIŠČENJE IGRAČ IN MATERIALA V ODDELKU

Neustrezno higiensko vzdrževane igrače lahko predstavljajo pot širjenja nalezljivih bolezni, saj otroci igrače pogosto nosijo v usta. Redno in učinkovito mokro čiščenje igrač je eden od ukrepov, s katerim v veliki meri preprečimo širjenje nalezljivih bolezni.

6.1 Prvo starostno obdobje (od 1 do 3 let)

- Igrače umijemo z vodo in detergentom enkrat na teden.
- Dnevno oziroma po končani uporabi umivamo igrače, ki jih uporabljajo v oddelkih prvega starostnega obdobja.
- Lego kocke operemo v pralnem stroju na 30. stopinjah.
- Intimni kotiček opermo enkrat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Plišaste igrače operemo enkat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Kotiček dom operemo enkrat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Otroci, ki prinesejo igrače od doma, zanje tudi odgovarjajo, shranijo pa jih lahko v svoj označen predalček v igralnici ali v garderobi.
- Če se ob čiščenju ugotovi, da je igrača polomljena (nevarna za otroka) se igračo odstrani.

Intimni kotiček in plišaste igrače v skupini prvega starostnega obdobja umaknemo ob dlje časa trajajoči nalezljivi bolezni.
Uporabljamo montessori materiale, ki jih izdelamo same ali so kupljeni – ti so skrbno izbrani in primerne za razvojno stopnjo otrok.

6.2 Drugo starostno obdobje (od 3 do 6 let)

- Igrače umijemo z vodo in detergentom enkrat tedensko.
- Lego kocke operemo v pralnem stroju na 30. stopinjah.
- Dnevno oziroma po končani uporabi umijemo igrače, ki se uporabljajo za vsakdanje življenje.
- Knjižni kotiček operemo enkrat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Preproge za delo operemo enkrat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Kotiček dom očistimo enkrat tedensko (ob petkih) oz. takoj ob pojavu nalezljivih bolezni.
- Vse lesene materiale, ki jih ne moremo umiti, ob petih po končani uporabi očistimo z namenskim čistilom.
- Otroci, ki prinesejo igrače od doma, zanje tudi odgovarjajo, shranijo pa jih lahko v svoj označen predalček v igralnici ali v garderobi.
- Če se ob čiščenju ugotovi, da je igrača polomljena (nevarna za otroka) se igračo odstrani.

Knjižni kotiček in preproge za delo v skupini drugega starostnega obdobja umaknemo ob pojavu dlje časa trajajoči nalezljivi bolezni.
Uporabljamo montessori materiale, ki jih izdelamo same ali so kupljeni – ti so skrbno izbrani in primerne za razvojno stopnjo otrok.

7. POSEBNOSTI PRI VZDRŽEVANJU USTREZNEGA SANITARNO HIGIENSKEGA REŽIMA V ODDELKIH PRVE STAROSTNE STOPNJE

7.1 Nega in prostor za nego

- Na previjalno mizo in v neposredno okolico previjalne mize ne odlagamo hrane skodelic, stekleničk, dud in drugih predmetov (igrače, puloverji, torbice...) zaradi možnosti prenosa okužbe z nečistega dela na predmete splošne uporabe in s tem tudi na otroke.
- Podloge za previjanje na previjalni mizi menjamo za vsakega otroka.
- Po vsakem previjanju si umijemo roke z milom.
- Če je otrok pokakan, vedno uporabimo rokavice.
- Roke umijemo tudi otroku, ki smo ga previjali, tako ga učimo skrbi zase in za okolje.
- Polulane ritke umivamo s toaletnimi robčki in/ali vodo in milom.
- Pokakane ritke umivamo z vlažilnimi robčki, brez alkohola.
- Previjalno mizo razkužimo z razkužilom, če je bil otrok pokakan.
- Ritke mažemo s hladilnim mazilom, Sudokrem mazilom al Bepantenom.
- Pozorni moramo biti na rok uporabe hladilnih mazil. Na kreme, ki nimajo navedenega roka uporabe, pač pa je na lončku simbol odprtega lončka, je treba ob odprtju na embalažo napisati datum odprtja.
- Plenice, rokavice in vlažilne robčke pospravimo v namenski koš v umivalnici.
- Dnevno se razkuži z razkužilom celoten koš za plenice, rokavice in vlažilne robčke.

7.2 Umivanje otrok

- V umivalnici imamo list: PRAVILNO UMIVANJE ROK – otroke spodbujamo, da opazujejo list in poskupajo narediti enako.
- Poleti vsakega otroka umijemo po obrazu. Obrišemo pa ga z izvlečnimi brsačkami.
- Za brisanje nosu uporabljamo papirnate robčke.
- Otrok si sam umije roke pod pipo. Otrok ne brišemo s krpicami.

7.3 Kahlice in uporaba stranišča

- Otroci, ki že uporabljajo stranišče, pazimo na intimni prostor.
- Otroka spodbudimo, da si nato umije roke.
- Kahlico in nastavek za stranišče po vsaki uporabi razkužimo in pospravimo v posodo in nato na namensko polico.

7.4 Stekleničke in dude otrok

- Stekleničke, ki jih prinesejo starši od doma, postavimo na znakec otroka.
- Dude naj imajo nastavek.

Spodbujamo otroke, da čim več stvari naredijo sami.

8. ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE LEŽALNIKOV V ODDELKU

Počitek in spanje ne bi smela biti ne obveza in ne tudi časovno preveč strogo določena. Organizacija počitka je odvisna od individualnih potreb otrok, organizacije posebej utrudljivih dejavnosti, sprehodov, obiskov različnih institucij, izletov, itd. Prehod iz dejavnosti, ali od kosila k počitku, naj bo postopen in naj poteka brez pretirane naglice, mirno, brez hitenja s pospravljanjem, pripravljanjem ležalnikov, itn. Pri organizaciji dnevne rutine v vrtcu je treba čim bolj omejiti čas čakanja, pospravljanja, neaktivnost otrok (Kurikulum za vrtce, 1999).

8.1 Ležalniki

- Vsak ležalnik je označen z znakom otroka (vsak otrok ima tako svoj ležalnik).
- Pri postavitvi ležalnikov za počitek otrok upoštevamo razdaljo najmanj 30cm med ležalniki.
- Ležalnike preoblačimo vsak teden (ob petkih) oziroma dodatno po potrebi v vseh oddelkih ne glede na starost otrok.
- Če imamo v vrtcu bolezni, ležalnike preobleče pomočnik vzgojitelja (ležalnike sleče, razkuži in obleče svežo posteljnino).
- Ležalnike imamo shranjene v omari.
- Umazano perilo se shranjuje v umivalnici – koš označen z etiketo.

9. ČISTILA IN PRIPOMOČKI ZA ČIŠČENJE IN RAZKUŽEVANJE

9.1 Čistila

V oddelkih uporabljamo predvsem kis, razredčen z vodo za čiščenje regalov. Za mize, stole in druge gladke površine uporabljamo namensko čistilo cleanex pro70. Za odstranjevanje trdovratnejših madežev ter ostankov barvic, flomastrov, voščenk, vodenih barv, plastelin, pa razredčen pripravek čistila Arf in vode. *Otroci pri čiščenju miz uporabljajo le vodo.*

9.2 Krpe

Za čiščenje miz in stolov v oddelkih se uporabljajo ROZA, RUMENE, ORANŽNE IN ZELENE krpe iz umetnih vlaken ali mikrokrpice. Za vsako čiščenje miz, stolov se uporabi druga, čista krpa. Krpe se dnevno perejo, saj jih je mogoče oprati v pralnem stroju na temperaturi nad 60 stopinj. Za čiščenje tal v igralnici se uporabljajo MODRE, RDEČE IN VIJOLIČNE krpice iz umetnih vlaken ali mikrokrpice, ki se prav tako perejo na 60 stopinj. Za čiščenje drugih madežev, npr. barvic, flomastrov, voščenk, uporabljamo bele krpice, katere se lahko operejo v pralnem stroju na 90 stopinj. Umazane krpe odvržemo v določen koš pod umivalnikom, ob koncu dneva jih odnese čistilka.

9.3 Brisače

Če se otrok polula ali pokaka, imamo v vrtcu navado, da otroka stuširamo in peoblečemo. Ne brišemo otrok z vlažilnimi robčki. V takem primeru otroka obrišemo z svetlo rjavimi brisačami, ki jih kasneje lahko operemo v pralnem stoju na 60 stopinjah. Zelene brisače pa uporabljamo, če se karkoli polije po tleh, npr. otrok polije čaj, juho ... prav tako, jih lahko operemo v pralnem stoju na 60 stopinjah. Bele brisače pa imamo v primeru, da se otrok med počitkom polula, bruha... te brisače lahko operemo v pralnem stroju na 90 stopinjah.

9.4 Ravnanje z umazanimi krpami in brisačami

Krpe, uporabljene v igralnici, se zbirajo pod umivalnikom v namenski posodi, katero konec dne odnese čistilka. Umazane bele brisače (npr. polulane, pobruhane) se da v rumeno vrečko, katero se zaveže ter nanajo napiše, kaj se je zgodilo. Umazane za tla in mize, shranjujejmo v košu označenemu z etiketo.

9.5 Vrečke za smeti

Vse smeti so zbrane v koših ter koši označeni z etiketami. Vrečke za smeti so prozorne ali rumene barve.

Vsa čistila morajo biti shranjena na mestu, kjer niso dosegljiva otrokom.

10. ZAKLJUČEK

Ko starši vpisujejo otroka v vrtec, je zdravje otroka na prvem mestu. Poraja se vprašanje, kaj vrtec oz. strokovni delavci naredijo z zdravje otrok, ne glede na število otrok v vrtcu, oz. število otrok v oddelku. Vsak izmed staršev želi najboljše za svojega otroka in prav je tako.

V celotnem letu se velikokrat govori o boleznih v vrtcu ali bojavu bolezni doma. Predvsem se vedno vprašamo: "Kdo?" Kdo je bil tisti, ki je prinesel bolezen. Vendar tukaj to ni pravo vprašanje, ker so bakterije in virusi povsod. Naše telo pa le te sprejme ali zavrne, odvisno od imunosti. Kljub temu, da se vedno znova in znova pogovarjamo, kdaj naj otrok ostane doma, se še vedno zgodi, da pride v vrtec otrok, ki že na prvi pogled kaže znake bolezni in vemo, da ni zdrav. Pa vendar otrok nima vročine, driske, izpuščajev ... in smo spet v začaranem krogu, kaj storiti. Vzgojitelj ni zdravnik, da bi ocenil otrokovo stanje, bolezen, zato je pomembno, da vrtec obvesti starše o otrokovem stanju, potem pa se starši v takem primeru odločijo, ali pridejo po otroka ali ne. Pomembno se je zavedati, da bolan otrok ne uživa v vrtcu, se ne veseli vrtca, predvsem pa lahko gre za nalezljivo bolezen, kjer ne ogroža samo sebe, temveč tudi druge otroke v skupini in vzgojitelja.

Menim, da se v vrtcu kar nekaj časa porabi za razkuževanje igrač, materialov ter čiščenju površin. Trudimo se, da bi otroci ostali zdravi.

11. VIRI IN LITERATURA

- Hoyer, S. (2005). Pristopi in metode v zdravstveni vzgoji. Ljubljana: Visoka šola za zdravstvo.
- IVZ, (2012). Priporočila za ukrepanje v vrtcu ob nujnih stanjih in nenadno nastalih bolezenskih znakih. Dostopno na: http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/zadnja_vrtecsole_24_08_2016_0.pdf [18. 1. 2018].
- Jevšnik, M. (2015). Higiena objektov in procesov. Ljubljana: Univerza v ljubljani, Zdravstvena fakulteta.
- Kurikulum za vrtce. (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport. Zavod RS za šolstvo.
- Mravljak, A. in Zgubič, V. (2007). Ponudba eko živil v slovenskih vrtcih. Zbornik 2. mednarodnega strokovnega posveta organizatorjev prehrane in zdravstveno-higienskega režima (varnost v vrtcih). Ljubljana: Inštitut za sanitarno inženirstvo.
- NIJZ, (2013).Vključitev v vrtec/ šolo po preboleli nalezljivi bolezni ali okužbi - smernice Dostopno na : http://www.nijz.si/sites/www.nijz.si/files/uploaded/zadnja_vrtecsole.pdf [18. 1. 2018].
- Polak, P. (1996). Namen in uporaba HACCP Sistema. V: zbornik: HACCP – v proizvodnji in prometu živil. Ljubljana: Društvo živilskih higienikov Slovenije.
- Puc, M. (2013). Dietna prehrana otrok v vrtcu Jadvige Golež Maribor. Pisna seminarska naloga v okviru strokovnega izpita.
- Zakon o vrtcih, (2005). Ur. l. RS, št. 100/2005.

MALA AKADEMIJA

DOPOLNITEV HIGIENSKEGA REŽIMA

September 2026

Ta dokument dopolnjuje dokument »Higienski režim v zasebnem vrtcu Mala Akademija« (februar 2024). Obstoječi dokument ostane v veljavi; ta dopolnitev se uporablja skupaj z njim. Če se določila glede nalezljivih bolezni ali ponovne vključitve otroka razlikujejo od aktualnih smernic Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), se upoštevajo aktualne smernice NIJZ in navodila pristojnih zdravstvenih oziroma epidemioloških služb.

1. Namen in področje uporabe

Namen dopolnitve je posodobiti ravnanje ob pojavu nalezljivih bolezni in nenadnih bolezenskih znakov ter določiti, na katere aktualne strokovne vire se vrtec opira. Dopolnitev ne nadomešča obstoječih navodil za čiščenje, prezračevanje, kuhinjo in HACCP, ravnanje s hrano, čiščenje igrač, ležalnikov, previjanje ali osebno higieno. Ti postopki ostanejo v veljavi, dokler jih odgovorna oseba vrtca ne pregleda in po potrebi ločeno posodobi.

2. Kdaj otrok ostane doma oziroma se lahko vrne v vrtec

Pri presoji odsotnosti in ponovne vključitve otroka se vrtec ravna po aktualnih smernicah NIJZ »Vključitev otroka v vrtec/šolo po preboleli nalezljivi bolezni ali okužbi« in po navodilih otrokovega izbranega zdravnika, kadar so potrebna. Upošteva se tudi otrokovo splošno počutje, zmožnost sodelovanja v običajnem dnevnem programu ter potreba po počitku in negi.

Otrok naj ostane doma, kadar njegovo zdravstveno stanje ne omogoča običajnega sodelovanja v vrtčevskem programu ali kadar znaki bolezni kažejo na možnost širjenja okužbe, zlasti ob vročini, bruhanju, driski ali drugih izrazitih bolezenskih znakih. Blag kašelj ali nahod sama po sebi, če se otrok sicer dobro počuti, po smernicah NIJZ nista nujno razlog za odsotnost. Odločitev se vedno presoja glede na celotno zdravstveno stanje in aktualna priporočila.

Za posamezne nalezljive bolezni se uporabljajo roki in pogoji iz aktualne preglednice NIJZ. Vrtec ne uporablja starejših tabel ali seznamov kot edinega vira za določanje dneva vrnitve.

Po preboleli nalezljivi bolezni ali okužbi vrtec od staršev pridobi izjavo o primernosti ponovne vključitve, kadar je to predvideno z aktualnimi smernicami NIJZ. Uporabi se aktualna različica obrazca NIJZ (Priloga B), ne pa samostojno oblikovan obrazec, ki bi spreminjal njegovo vsebino.

3. Če otrok zboli v vrtcu

1. Zaposleni oceni otrokovo počutje in opažene znake bolezni ter o njih brez odlašanja obvesti odgovorno osebo vrtca.

2. Če obstaja sum na nalezljivo bolezen, se otroku do prihoda staršev omeji tesne stike z drugimi otroki, kolikor je to izvedljivo in varno. Otrok ostane pod nadzorom odrasle osebe; ne pušča se ga samega.
3. Starše se čim prej obvesti in dogovori za prevzem otroka. Staršem se posredujejo opažena dejstva, ne postavlja pa se diagnoze.
4. Zaposleni izvaja higieno rok ter ustrezne ukrepe glede na simptome, zlasti pri stiku z izločki. Onesnažene površine in pripomočke se očisti oziroma obdela skladno z veljavnim higienskim režimom.
5. Ob znakih nujnega ali življenjsko ogrožajočega stanja se takoj pokliče 112 in ravna po veljavnih priporočilih NIJZ za ukrepanje v vrtcu ob nujnih stanjih. Starše se obvesti čim prej, ne da bi se zaradi tega odlašalo z nujno pomočjo.
6. O dogodku se naredi zapis v skladu z internim načinom evidentiranja vrtca: čas, opaženi znaki, sprejeti ukrepi, obveščene osebe in čas prevzema oziroma predaje nujni službi.

4. Več primerov iste nalezljive bolezni oziroma sum na izbruh

Če se v določenem obdobju pojavita dva ali več primerov iste bolezni pri otrocih v eni ali več skupinah in bi lahko bili primeri med seboj povezani, odgovorna oseba vrtca nemudoma obvesti epidemiološko službo pristojne območne enote NIJZ. Vrtec posreduje razpoložljive osnovne podatke in ravna po navodilih epidemiologa. Starše se obvesti o pomembnih ukrepih na način, ki varuje zasebnost posameznih otrok in družin.

Osebje ne uvaja samostojno dodatnih medicinskih ukrepov ali splošne izključitve otrok, če za to ni strokovne podlage; upošteva navodila NIJZ, zdravstvenih služb in odgovorne osebe vrtca.

5. Odgovornosti in obveščanje

Vsi zaposleni so dolžni upoštevati ta dokument, ob zaznanih bolezenskih znakih takoj obvestiti odgovorno osebo in dosledno izvajati ukrepe osebne higiene ter čiščenja. Odgovorna oseba vrtca skrbi, da so zaposleni seznanjeni z aktualnimi smernicami NIJZ, da so starši obveščeni o pravilih odsotnosti in ponovne vključitve ter da se ob sumu na izbruh izvede obveščanje pristojne epidemiološke službe.

Zdravstvene informacije se obravnavajo zaupno in se posredujejo samo osebam, ki jih potrebujejo za varno oskrbo otroka ali izvedbo predpisanih ukrepov.

6. Povezava z drugimi dokumenti vrtca

To dopolnitev je treba brati skupaj z veljavnim zdravstveno-higienskim režimom, Hišnim redom Mala Akademija, Politiko zaščite otrok, Kodeksom etičnega ravnanja ter veljavnimi postopki HACCP in prve pomoči. Če se spremeni uradno priporočilo NIJZ ali navodilo pristojnega organa, odgovorna oseba preveri, ali je treba dopolniti ta dokument ali povezane interne postopke.

7. Viri in strokovne podlage

- Nacionalni inštitut za javno zdravje (NIJZ). Smernice za vključitev otroka v vrtec/šolo po preboleli nalezljivi bolezni ali okužbi. Stran je bila nazadnje posodobljena 16. 4. 2026. https://nijz.si/nalezljive-bolezni/smernice-za-vkljucitev-otroka-v-vrtec-solo-po-preboleli-nalezljivi-bolezni-ali-okuzbi/

- NIJZ. Vključitev v vrtec/šolo po preboleli nalezljivi bolezni ali okužbi – smernice, različica 12/2025, 12. 9. 2025. https://nijz.si/wp-content/uploads/2025/04/VKLJUCITEV-V-VRTEC_SOLO-PO-PREBOLELI-NALEZLJIVI-BOLEZNI-ALI-OKUZBI-SMERNICE.pdf
-
- NIJZ. Priporočila za ukrepanje v vrtcu ob nujnih stanjih in nenadno nastalih bolezenskih znakih. 5. dopolnjena izdaja, 2025. https://nijz.si/publikacije/priporocila-za-ukrepanje-v-vrtcu-ob-nujnih-stanjih-in-nenadno-nastalih-bolezenskih-znakih/

8. Veljavnost dopolnitve

Dopolnitev je pripravljena za uporabo od septembra 2026 kot priloga k dokumentu iz februarja 2024. Pred sprejemom naj odgovorna oseba vrtca preveri, da povezane interne evidence, obrazci za starše in navodila za nujna stanja ustrezajo dejanski organizaciji dela v Mala Akademija.

Datum: september 2026

Potrdil/a: _____